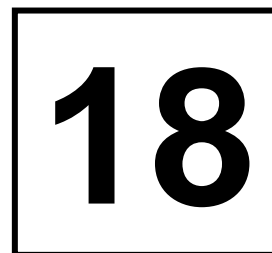

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE IN KHWAO RAI SUB-DISTRIC
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, NACHUEAK DISTRICT, MAHA SARAKHAM

สุริยา โพธิ์นอก*
อาจารย์ศิริพงษ์ ทองจันทร์**

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมุติฐานใช้สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe'

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง และด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ และด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุด 2 ข้อแรกของแต่ละด้าน ดังนี้ ผู้นำควรวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง ควรรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองทางการเมือง ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองในโรงเรียน ควรฝึกประชาชนให้กล้าแสดงความคิดเห็น ควรจัดให้มีตู้แสดงความคิดเห็น องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เรื่องกลุ่มผลประโยชน์ ควรรับฟังการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และควรจัดสถานที่การแสดงความต้องการของประชาชนในทุกหมู่บ้าน

ABSTRACT

The objectives of this independent study aimed to 1) examine the level of political participation of people in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization, 2) compare the level of political participation of people in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization which classified by gender, age, and settlement, and 3) explore the suggestion towards the political participation of people in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization. Data and information are gathered from 400 eligible voters in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization. The instrument for collecting data was the rating scale questionnaire with 0.96 reliability coefficients. The Statistical analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), and Scheffe's test.

The results found are as follows.

1. The overall level of people's political participation in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization was rated at a moderate level. Considering each aspect, only election aspect was rated at a high level, and others were rated at a moderate level and ranks orderly from high to low as follows; political opinion aspect, political behavior aspect, political activities aspect, and political interest group aspect.

2. The comparison level of people's political participation in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization which classified by gender and age, found that, The total and aspect was rated at a wasn't significantly difference at the level of .05 and classified by settlement, found that, total wasn't only in term of significantly difference at the level of .05 in political 2 aspect is opinion aspect and political behavior aspect.

3. Some useful recommendations towards people's political participation in Khwao Rai Sub-district Administrative Organization by 2 highest frequencies in each aspect are that Organization's executives should be prejudiced and election's participation should be campaigned. Interest groups in community should be promoted and political activities in school should be more supported. Public expressions of people should be encouraged and suggestion boxes should be provided. Organization's budgets should be contributed to political activities and political education concerning with interest group topic should be instructed. Organization's executives should be listened to people's opinions and public spaces for associating in community should be provided.

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีระบอบหนึ่งแม้ว่าจะไม่ใช่ระบอบการปกครองที่ดีที่สุดก็ตาม ทั้งนี้ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่เน้นหนักให้ความสำคัญกับประชาชนมากที่สุด เป็นระบอบที่

เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ได้ยึดหลักการว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ สำหรับผู้ใช้อำนาจนี้ประชาชนได้มอบหมายให้ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการทำงานแทนประชาชนทั้งประเทศ เราจึงเรียกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยว่ารัฐบาล รัฐบาลนำเจตนารมณ์ของปวงชนมาบังคับใช้ โดยใช้อำนาจอธิปไตยเป็นเครื่องสนับสนุนเพื่อทำให้เจตนารมณ์นั้นบังเกิดผล (จรรยา สุภาพ. 2524 : 79)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Politic participation) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีความสำคัญในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ อาทิ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หรือแม้แต่ในฐานะประชาชนผู้คอยเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนของตนในองค์กรทางการเมือง การปฏิบัติหน้าที่ของประชาชนในลักษณะต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอันเป็นพฤติกรรมพื้นฐานทางการเมืองที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย (โกวิท วัฒนงาม. 2542 : 25-35) ดังนั้น ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำจะพิจารณาได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจแบ่งได้ 2 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองระดับชาติและการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นของประชาชนมีมาตั้งแต่กิจกรรมการคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่างๆ เช่น การพูดคุยทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายไปแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การโทรศัพท์ไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาทางการเมืองทางโทรทัศน์ หรือการรวมตัวประท้วงในรูปกลุ่มผลประโยชน์และการแสดงทัศนคติทางการเมืองของประชาชนโดยการตอบแบบสอบถาม (Poll) แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ (จันทนา สุทธิจารี. 2544 : 411)

การเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ เพราะการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญของระบอบการปกครองระดับชาติที่สนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง เกิดความรับผิดชอบและห่วงแหนต่อประโยชน์ท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุด (ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2529 : 105)

การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและสำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ซึ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นสามารถสร้างการยอมรับในคุณค่าของสังคม และวัฒนธรรมภายในชุมชนได้ เป็นวิธีการที่สามารถสร้างประสบการณ์ต่างๆ ให้กับประชาชนได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นการระดมเอาพลังความคิด พลังกาย พลังใจ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนออกมาใช้ประโยชน์ต่อชุมชน เป็นการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจสอดคล้องกับปรัชญาทางสังคม และการเมือง (Social Political Philosophy) ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา วางแผนดำเนินการและประเมินผล และเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาใดๆ ถ้าขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมแล้ว กิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ ก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะประสบความล้มเหลวในที่สุด (โกวิท วัฒนงาม. 2548 : 32)

ประเทศไทยนับตั้งแต่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2475 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ซึ่งภายหลังได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามสภาวการณ์ จนถึงปัจจุบันมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับที่ 18 โดยในหมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 (3) บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งพาตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 87 (2) บัญญัติว่ารัฐต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ อีกทั้งยังระบุไว้ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 มาตรา คือ มาตรา 281-290 อันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น โดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองได้เป็นอย่างมาก ประกอบกับการพัฒนาทางการเมืองที่จะต้องสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอน ทุกระดับ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจการบริหารงานท้องถิ่น ดังนั้นการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่นย่อมขึ้นอยู่กับ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ทั้งด้านการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์เมื่อพิจารณาจากสถิติการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2556 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 5,624 คน มาใช้สิทธิ 4,638 คน คิดเป็นร้อยละ 82.47 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม 2556 : 1) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีหลายรูปแบบไม่ใช่เพียงแต่การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ยังสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ การรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ เพื่อที่จะได้มาซึ่งประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ได้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาโดยตลอด

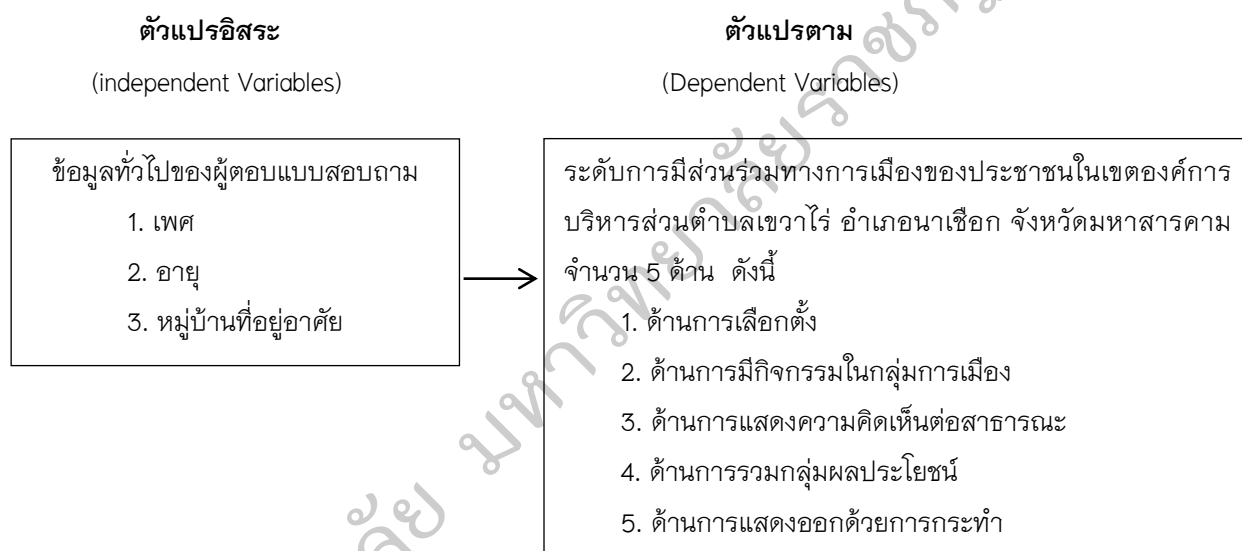
จากความสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจะนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลนำเสนอผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม และพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการศึกษา ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงตามแนวคิดของคัมมิงส์ และไวส์ (Cummings and Wise. 1971 : 13-17) จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5,807 คน (สำนักทะเบียนอำเภอนาเชือก. 2557 : 1) และกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 400 คน โดยวิธีคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ที่มีการใช้คะแนนแบบเดียวกันทุกข้อ โดยกำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 (ตามลักษณะการตอบ ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (เป็นคำถามชนิดปลายเปิด)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่จะทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- 2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ถูกต้องของแบบสอบถาม
- 3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบสอบถาม (Format) และการใช้ภาษา (Wording) เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยการหาค่า IOC (Index of congruence) ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
  - ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์
  - ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์
  - ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์
- 3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำแบบสอบถามข้อที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป นำไปทดสอบ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกแจกแจงรายข้อ โดยใช้ t-test และความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Lec J. Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .959

- 3.4 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. แต่งตั้งผู้ช่วยผู้ศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 6 คน ซึ่งผู้ช่วย 1 คน จะรับผิดชอบเก็บและรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นเป็น 18 หมู่บ้าน
3. ให้ผู้ช่วยผู้ศึกษาแต่ละคนนำแบบสอบถามไปพบประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยทุกคนทราบโดยละเอียด
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ช่วยผู้ศึกษาจะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้ศึกษาจึงไปเก็บแบบสอบถามจากผู้ช่วยคืน
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อเตรียมพร้อมในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ สถิติที่ใช้คือ t-test (Independent Sample) ส่วนอายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้การทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe
4. การวิเคราะห์ข้อคิดเห็น สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน (ร้อยละ 51.50) รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน (ร้อยละ 48.50)

จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-33 ปี จำนวน 144 คน (ร้อยละ 36) รองลงมาอายุระหว่าง 34-49 ปี จำนวน 131 คน (ร้อยละ 32.75) และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 125 คน (ร้อยละ 31.25)

จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 8 บ้านหนองคูน้อย และหมู่ที่ 13 บ้านเขวาพัฒนา หมู่บ้านละ 36 คน (ร้อยละ 9)

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแสดงความความคิดเห็นต่อสาธารณะ ($\bar{x} = 3.40$) ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ ($\bar{x} = 3.32$) ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ($\bar{x} = 3.13$) และด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.05$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแสดงความความคิดเห็นต่อสาธารณะ และด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุด 2 ข้อแรกของแต่ละด้าน ดังนี้ ผู้นำควรวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง ควรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองทางการเมือง ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองในโรงเรียน ควรฝึกประชาชนให้กล้าแสดงความคิดเห็น ควรจัดให้มีผู้แสดงความความคิดเห็นองค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เรื่องกลุ่มผลประโยชน์ ควรรับฟังการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และควรจัดสถานที่การแสดงความต้องการของประชาชนในทุกหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม และพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ด้านการเลือกตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

1.2 ด้านการมีกิจกรรมกลุ่มการเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มการเมือง

1.3 ด้านการแสดงความความคิดเห็นต่อสาธารณะ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรณรงค์ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์

องค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมให้ประชาชนต่อรองผลประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การก่อสร้างถนน ไฟฟ้า เป็นต้น และควรผลักดันให้ประชาชนตอบสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ของตน

1.5 ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่น : หลักการและมิติในอนาคต. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2542.
- _____. การปกครองท้องถิ่น : หลักการและมิติในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2548.
- จรูญ สุภาพ. ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- จันทนา สุทธิจारी. “การมีส่วนร่วมของประชาชน” การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2544.
- ประหยัด หงส์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาลไทย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม. แบบรายงานการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แยกเพศชายหญิง องค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม วันเลือกตั้ง วันที่ 20 ตุลาคม 2556. มหาสารคาม : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม, 2556.
- สำนักทะเบียนอำเภอนาเชือก. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าไร่. มหาสารคาม : สำนักทะเบียนอำเภอนาเชือก, 2557.
- Cummings, Milton, C., Jr, and Wise, David. Democracy under Pressure : an Introduction to the American Political System. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1971
- Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 3rd edition. New York : Harper Row, 1973.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร